

**ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у травні 2021 року**

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, інтернету та неопублікованими документами)*

В Україні

25 травня міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко у форматі зум-зустрічі обговорив із Надзвичайним і Повноважним Послом Данії в Україні Оле Екбергом Міккельсеном питання активізації двосторонньої співпраці у сфері культури. Зокрема йшлося про організацію українських виставок в Данії та данських у нас; налагодження співпраці із данськими дослідниками для вивчення спадщини; а також представлення пов'язаних із історією України пам'яток, які зберігаються в Данії, на виставці до 30-річчя незалежності нашої країни. Наразі триває процес підготовки історичної виставки «Русь – вікінги на Сході» у музеї Мозгорд, яка реалізується спільно з Національним музеєм історії України.

20 травня міністр закордонних справ України Д. Кулеба представив у МЗС міжнародний культурно-соціальний проєкт задля популяризації української культури – «Таємниці України для тебе». Проєкт передбачає створення бази даних культурної та нематеріальної спадщини України, в яку, зокрема, увійде інформація про види народних ремесел, рецепти української кухні, історичні та культурні пам'ятки з різних регіонів нашої країни тощо. У заході взяли участь глави іноземних дипломатичних представництв, народні депутати України, культурні діячі та представники неурядових організацій. Зібрана у рамках проєкту інформація увійде до унікальної книги, яка буде подарована національним бібліотекам України та іноземних країн. Видання також буде презентоване дипломатичним місіям та українським громадам за кордоном. Також планується створити міжнародну онлайн-платформу з творами українських митців і контактами майстрів.

А 21 травня Український інститут презентував онлайн-каталог сучасного українського сувеніра для промоції України за кордоном. Тож українські дип-

ломатичні установи та представництва знайомитимуть світ з нашою країною через професійно сформовану добірку об'єктів, які представляють її історію, традиції, ідентичність та культуру. Дизайн-концепти переможців конкурсу репрезентують традиційну та сучасну українську культуру. До каталогу увійшли два проекти: «Квіти та птахи» від *Gunia Project* (авторів надихнуло українське мистецтво килимарства та козацької вишивки) і «Серія» від дизайнерок Є. Орап та Д. Подольцевої (присвячена типовим будинкам українських міст 1970–1990-х років).

Ініціатива з підтримки мистецьких резиденцій «Заправка», започаткована Українським інститутом, Українським культурним фондом і Програмою ЄС «Дім Європи» для підсилення спроможності українських мистецьких резиденцій до міжнародної співпраці, оприлюднила карту українських мистецьких резиденцій. Мапування було розпочато у 2020 році. Тоді було отримано понад 30 профайлів резиденцій з усієї України, з яких 14 потрапили до бази *TransArtists*. Цьогоріч у співпраці з організацією *DutchCulture / TransArtists* (Нідерланди) ініціатива оголошує новий етап картографування і запрошує українські резиденції, яких досі немає на мапі, надсилати інформацію про себе.

У квітні – травні тривав Українсько-нідерландський фестиваль тюльпанів, заснований на честь відзначення 30-річчя незалежності України та вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні. Висаджені на Михайлівській площі та майдані Незалежності сто тисяч тюльпанів, привезені з Королівства Нідерланди, стали знаком дружби та вдячності. Ініціатор проекту – Почесний консул України у Амстердамі Еміль де Севрен Жакет. Офіційними партнерами фестивалю стали Почесне консульство України в Амстердамі, Посольство України в Нідерландах, Міністерство культури та інформаційної політики України та Київська міська державна адміністрація.

20 травня група послів країн Великої сімки (США, Канада, Велика Британія, Франція, Німеччина, Італія, Японія) привітала українців із Всесвітнім днем вишиванки, одягнувши традиційні українські сорочки. Своєю чергою команда Посольства США в Україні оприлюднила вітальне сімейне відео в улюблених вишиванках. До відзначення свята долучився і Центр інформації та документації НАТО в Україні. А Надзвичайний та Повноважний Посол Нідерландів в Україні Єннес де Мол передав до колекції Національного центру народної культури «Музей Івана Гончара» унікальну чоловічу та жіночу вишиванки. Дизайн сорочок створений в колаборації нідерландської дизайнерки Емілі Германс та українського етнобренда «Едельвіка», як результат натхнення 29-річного досвіду співпраці двох країн.

У травні в Національному музеї Голодомору-геноциду побувала низка офіційних делегацій закордонних країн. 12 травня музей відвідала спікерка Сейму Литви Вікторія Чміліте-Нільсен, 17 травня – глава Сейму Латвійської Республіки Інара Мурнієце та прем'єр-міністр Естонії Кая Каллас, а 28 травня – прем'єр-міністр Словацької Республіки Едуард Хегер. Представники закордон-

них делегацій оглянули експозицію музею та поклали квіти до скульптури «Гірка пам'ять дитинства» на знак вшанування пам'яті жертв Голодомору.

23 травня Єврейська громада Києва організувала в прямому телебаченні концерт заради миру на Близькому Сході та на знак підтримки Ізраїлю, який зазнав терористичних атак. Учасниками заходу стали Надзвичайний та Повноважний Посол Держави Ізраїль в Україні Джоель Ліон, Почесний консул Ізраїлю у Західній Україні О. Вишняков, глава Секретаріату Кабінету Міністрів України з питань релігії А. Юраш, народні депутати України тощо. У концертній програмі виступили народні артисти України О. Пономарьов і В. Павлік, заслужений артист України Г. Кричевський, гурти «Антитіла» та «Грінгрей». Ексклюзивне право на трансляцію концерту отримав «9 канал» ізраїльського телебачення.

14–15 травня в Ужгороді у рамках проекту «Дві культури, одна Європа», що реалізується в межах Програми транскордонного співробітництва «Польща – Білорусь – Україна» та фінансується ЄС, відбулася міжнародна зустріч «Спільна історико-культурна спадщина українсько-польського прикордоння». Учасники заходу мали змогу ознайомитися з історико-культурною спадщиною тієї частини Закарпаття, яке межує з Польщею; заслухати результати проекту «Дві культури, одна Європа»; обговорити перспективи подальшої співпраці. Також під час зустрічі у стінах Закарпатського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. братів Ю.-А. та Є. Шерегіїв було відкрито Центр розвитку польсько-української культури. В урочистостях узяв участь консул Генерального консульства Республіки Польща у Львові Томаш Коваль, директор Центру європейських проєктів Лешек Буллер, керівництво міста та області. Новостворений центр покликаний стати сучасним осередком популяризації та збереження історико-культурної спадщини Закарпаття та Люблінського воєводства. Ще одною яскравою подією заходу стала презентація на великій сцені театру вистави-казки «Пес, який зірвався з ланцюга» за мотивами п'єси польського драматурга П. Ровіцького. У постановці залучені вихованці театральної студії «ДАР», режисер – Р. Дзуринець. Проєкт «Дві культури, одна Європа» реалізують ГО «Міжрегіональний центр транскордонної співпраці» і Закарпатський академічний обласний український музично-драматичний театр ім. братів Ю.-А. та Є. Шерегіїв у співпраці з Асоціацією «Інститут пам'яті та спадщини транскордоння» (м. Люблін, Польща).

24 травня Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Хорватія в Україні Аніца Джамич в рамках робочого візиту до Чернігова ознайомила з роботою Чернігівського обласного філармонійного центру фестивалів та концертних програм. Пані посол відзначила потужний творчий потенціал філармонійного центру і засвідчила готовність до поглиблення співпраці, основи якої було закладено ще у 2002-му році. Зокрема хорватська сторона зацікавлена в участі колективів Чернігівського обласного філармонійного центру у фестивалях та інших мистецьких подіях, які проходять у Хорватії.

За кордоном

14 травня у Токіо в рамках заходу «Місяць України» в приміщенні Японського агентства міжнародного співробітництва *JICA Plaza* розпочала свою роботу виставка про Україну. У відкритті заходу взяли участь Надзвичайний та Повноважний Посол України в Японії С. Корсунський, голова парламентської асоціації дружби «Японія – Україна» Ейсуке Морі та генеральний директор Департаменту Близького Сходу та Європи Японського агентства міжнародного співробітництва Хідекі Мацунага. У експозиції представлено фотографії видатних місць різних регіонів України, включно з Кримським півостровом, а також інформацію про історію та традиції корінного населення нашої держави – українців, кримських татар, кримчаків та караїмів. Захід реалізовано Посольством України в Японії у співпраці з Японським агентством міжнародного співробітництва й у партнерстві з Українським інститутом, Кримським домом та етнофотографкою А. Сенік.

Британська приватна компанія *Brand Finance*, один зі світових лідерів оцінки брендів, другий рік поспіль презентувала дослідження глобального індексу м'якої сили. Воно враховує низку різноманітних чинників, як-от рівень обізнаності у світі щодо певної країни, її вплив на світовій арені, репутація, а також продуктивність в семи головних сферах: бізнесі та торгівлі, державному управлінні, міжнародних відносинах, культурі та спадщині, медіа, освіті та науці, людському капіталі. Дослідження ґрунтується на даних опитування 75 тисяч респондентів з більш ніж 100 держав. Загалом Україна посідає 61-у позицію з-поміж 100 країн. За рівнем впізнаваності у світі ми знаходимось на 52-й позиції, за впливом – на 45-й, а за показником репутації посідаємо 68-ме місце. Україна є 65-ю за показником культури і спадщини, 62-ю щодо медіа, 60-ю щодо освіти та науки і 68-ю щодо людського капіталу.

Визнання Голодомору

26 травня Палата представників штату Техас одностайно ухвалила резолюцію про визнання Голодомору в Україні 1932–1933 років геноцидом. Відтак Техас став 23-м штатом США, який на місцевому законодавчому рівні визнав цей страшний злочин радянської влади. Згідно з документом, листопад 2021-го року в штаті Техас оголошено місяцем пам'яті геноциду українського народу.

19 травня було запущено вебсайт глобальної Мережі нащадків Голодомору, заснованої Світовим Конгресом Українців під егідою Міжнародного координаційного комітету у справі Голодомору в листопаді 2020 року. Це перша глобальна спільнота, покликана об'єднати родичів тих, хто вижив під час Голодомору в Україні 1932–1933 років. Мережа збирає і захищає історії родин, які постраждали від Голодомору-геноциду; підвищує обізнаність серед нащадків жертв Голодомору про тривалі наслідки переживання геноциду; береже і вшановує пам'ять невинних жертв; обстоює правдиві факти про Голодомор на протидію дезінформації. Партнерами Мережі нащадків Голодомору є Національ-

ний музей Голодомору-геноциду, Український інститут національної пам'яті та Науково-освітній центр вивчення Голодомору при Канадському інституті українських студій Альбертського університету.

28 травня молодіжна ірландська організація *Ógra Fianna Fáil* спільно з українською спільнотою *European Youth of Ukraine* провели онлайн-дискусію про Голодомор. До заходу долучилися співробітники Національного музею Голодомору-геноциду А. Козицький і Т. Сопронюк.

День Європи

15 травня Україна відзначила 19-й День Європи. Загальна концепція цього горічного свята – «Дунайський шлях в Європейський Союз» – визначена не випадково. Адже уперше за 70 років членства Україну обрано головою Дунайської комісії. Традиційно головне святкування відбулося у столиці в співпраці з VII Міжнародним фестивалем мистецтв «Anne de Kyiv Fest», що проходить за активної підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України, Київської міської державної адміністрації, Посольства Франції в Україні, Французького інституту в Україні та громадської організації «Чотири королеви». У церемонії відкриття Дня Європи на Михайлівській площі взяли участь віцепрем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України О. Стефанішина, голова Представництва Європейського Союзу в Україні Матті Маасікас, голова Дунайської комісії Л. Непоп, послы країн Європейського Союзу і держав Дунайського регіону, мер Києва В. Кличко. Святкова програма включала артінсталяцію А. Єрмоленка «Дунай», створену в стилі супрематизму з інформаційними вежами придунайських країн; виставку артефактів «Дунайської комісії»; симфонічний концерт, у рамках якого відбулася світова прем'єра балету Ф. Якименка «На берегах Дніпра», написаного понад сто років та віднайденого у Франції К. Карабицем; фінал III Міжнародного конкурсу пісні та музики мовами країн Європейського Союзу «Formidable» (онлайн) тощо.

Також 15 травня на сцені головної опери країни відбувся щорічний міжнародний мистецький проєкт «Gala Eurora», який уже став невіддільною частиною святкування Дня Європи в Україні. Організатори події: Міністерство культури та інформаційної політики України, Національна опера України, Посольство Італії в Україні, Італійський інститут культури, Посольство Португалії в Україні та Інститут Камоенса (оскільки цього року Португалія головує в Раді Європейського Союзу). У масштабному дійстві взяли участь знані митці усіх трьох країн: диригент Педро Амарала (головний диригент та художній керівник Лісабонського оркестру *Metropolitana*, Португалія), оперні співаки Л. Монастирська та В. Дитюк (Україна), альтист Даніель Пальміціо (Італія) та ін. Італійський музикант, зокрема, презентував прем'єрне виконання Концерту для віолончелі з оркестром (тв.129) Р. Шумана у транскрипції для альту. Автором ідеї та керівником проєкту сьомий рік поспіль виступив професор Нікола

Франко Баллоні (Італія), організатор численних масштабних мистецьких міжнародних проєктів.

10–15 травня у рамках урядової інформаційної кампанії *EUKраїна* тривав онлайн-марафон *#миEУкраїна*, ініційований Офісом Віцепрем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України за підтримки Представництва Європейського Союзу в Україні і проєкту ЄС «Association4U». До ініціативи долучилося й Міністерство культури та інформаційної політики України.

14 травня у рамках святкування Дня Європи та проєкту «Полонійна ніч музеїв» Генеральний консул Республіки Польща у Вінниці Дам'ян Цярцінський відкрив у підземеллях костелу Пресвятої Діви Марії Ангельської виставку сучасних ікон «Слово стало тілом». До експозиції увійшли твори польських, литовських і українських художників, створені під час роботи XII Міжнародного пленеру іконописців «Новиця – 2020» (Малопольське воєводство, Польща). Виставка діяла до 30 травня. Організатори заходу – Генеральне консульство Республіки Польща у Вінниці, департамент культури Вінницької міської ради, Міжнародний іконописний пленер в Новиці, Вінницький обласний художній музей і костел Пресвятої Діви Марії Ангельської.

У рамках відзначення Дня Європи та з нагоди 85-річчя від дня народження першого президента Чехії 12 травня в Івано-Франківському краєзнавчому музеї за участі Генерального консула Чеської Республіки у Львові Павела Пешека було представлено документальну виставку «Гавел. Коротко». Експозиція розповідає про життєвий шлях Вацлава Гавала, знайомить з його політичними ініціативами та літературним доробком. Захід організували Генеральне консульство Чеської Республіки у Львові та мерія Івано-Франківська.

Вшанування пам'яті

14 травня до Дня пам'яті українців, які рятували євреїв під час Другої світової війни, що вперше відзначається в Україні, у Бабиному Яру відкрили меморіальний об'єкт «Місце для роздумів». Це спільний проєкт Меморіального центру Голокосту «Бабин Яр» та Національного історико-меморіального заповідника «Бабин Яр». Спроєктував будівлю швейцарський архітектор Мануель Герц. Одинадцятиметрова дерев'яна споруда зроблена у вигляді розкладної книжки-панорами. Вона оздоблена візерунками й текстами молитов, які повторюють традиційний розпис старовинних синагог у Західній Україні, знищених під час Другої світової війни. У церемонії відкриття меморіалу взяли участь прем'єр-міністр України Д. Шмигаль, керівник Офісу Президента А. Єрмак, міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко, мер Києва В. Кличко, очільник академічної ради Меморіального центру Голокосту «Бабин Яр» Патрік Дебуа, архітектор Мануель Герц, Праведники народів світу та представники Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій.

Також 14 травня у межах Всеукраїнського онлайн-марафону «Українці-рятівники. Марафон історій» відбувся круглий стіл «Праведники народів світу та інші рятівники євреїв з України: контекст і процедурні вимоги отримання звання», до якого поряд з українськими істориками долучилися Самуель Барнаї (Єврейський університет в Єрусалимі, член комісії Меморіального комплексу історії Голокосту «Яд Вашем» з присудження звання «Праведник народів світу») і Катя Гусарова (Меморіальний комплекс історії Голокосту «Яд Вашем», Ізраїль). Учасники розглянули питання особливостей порятунку євреїв у різних регіонах України, процедурні вимоги й міжнародний досвід щодо надання звання «Праведник народів світу» та встановлення фактів порятунку євреїв у роки Голокосту, проблему присвоєння цього звання митрополиту УГКЦ А. Шептицькому та священнику О. Ковчу, а також питання гідного вшанування гуманітарного подвигу українців-рятівників як на державному, так і на міжнародному рівні. Організатори заходу – Український інститут національної пам'яті, Національний музей історії України у Другій світовій війні та ВБФ «Заради тебе». За даними Українського інституту національної пам'яті станом на 1 січня 2020 року 2659 громадян України удостоєні державою Ізраїль звання Праведника народів світу за порятунок євреїв від Голокосту. Водночас тисячі українських рятівників досі залишаються невизнаними й невідомими.

20 травня у Києві за ініціативи та сприяння Міністерства закордонних справ України та низки громадських організацій було відкрито пам'ятник Василю Вишиваному – австрійському ерцгерцогу Вільгельму фон Габсбургу, який став вагомим громадсько-військовим діячем доби Української революції. Погруддя встановили у сквері неподалік від Лук'янівської в'язниці, де він загинув у 1948 році. У церемонії відкриття взяли участь представники МЗС України, Посольства Республіки Австрія в Україні, органів державної влади та громадськості. Над погруддям працювали скульптори М. Горловий та О. Фурман.

15 травня у Дніпрі, на будівлі приватного Університету імені Альфреда Нобеля, встановлено меморіальну дошку польському письменнику Юліушу Словацькому. Урочисте відкриття відбулося за участі аташе Генерального консульства Республіки Польща у Харкові Артура Міськува. Ініціатором встановлення пам'ятного знаку виступила обласна громадська організація «Центр польської культури ім. Кароля Войтили».

Інформаційна безпека в Україні

Інститут масової інформації у співпраці з Фондом Томсона Рейтера (*Thomson Reuters Foundation*, США – Велика Британія) та за підтримки Міністерства закордонних справ і в справах Співдружності націй Великої Британії запустив новий етап проєкту з викриття фейків та маніпуляцій у регіональних медіа – *INFOCRIME*. Проєкт має охопити вісім міст України: Одесу, Херсон, Луцьк, Кропивницький, де вже проходив у 2020 р., а також Чернігів, Харків,

Дніпро та Рівне. Протягом шести місяців мережа фактчекерів робитиме оперативний щотижневий моніторинг і викриття головних фейків, маніпуляцій, дезінформації і пропаганди. Окрім того, медійники з областей зможуть податися на конкурс і взяти участь у трьох тренінгах, що реалізовуватимуться в Україні Фондом Томсона Рейтера.

Дні культури В Україні

25 травня до Дня Африки в Національному музеї літератури розпочала свою роботу художня виставка «Материнство Африки», на якій представлено роботи художниць Патріції Демби та Світлани Шиль. Також з 25 травня по 7 червня в музеї було проведено тематичні лекції про літературу, музику, кінематограф та інші мистецтва країн Африки, зорганізовано мініконцерт і майстер-клас гри на традиційних музичних інструментах. Подію організувала Африканська Рада України за сприяння Міністерства культури та інформаційної політики України, Державної служби етнополітики і свободи совісті та Національного музею літератури.

Закордонне українство В Україні

11–13 травня тривав офіційний візит голови Національного Конгресу Українців Молдови Дмитра Лекарцева до Києва. Саму організацію було офіційно зареєстровано на початку травня. Тож основною метою поїздки було її представлення та встановлення партнерських зв'язків із представниками української влади для подальшої ефективної співпраці для українців Молдови. Від імені Національного Конгресу Українців Молдови було підписано меморандуми про співпрацю з ГС «Українська всевітня координаційна рада», ГО «Молодь, яка творить державу», Інститутом демократизації і розвитку. Під час візиту Дмитру Лекарцеву було вручено пам'ятну відзнаку та грамоту «За заслуги перед Українським народом» від голови Верховної Ради України Д. Разумкова.

12 травня у Києві, в артпросторі Київської бібліотеки ім. М. Гоголя, за підтримки Національної спілки фотохудожників і Артоб'єднання «Kyivphotos-Hall 2012» відкрилася фотовиставка проєкту Батьківська хата»/«Homestead» американської неприбуткової організації *Ukrainian San Antonio*. До експозиції увійшли роботи О. Першини, С. Задоровської (Україна) та Олени Браво (США). Проєкт покликаний донести до українців світу красу народної культури та традицій, яскравий колорит українського села, особливості побуту, будови хат та ремесл наших прадідів.

19 травня Музей Івана Гончара у співпраці з Осередком української культури й освіти (Вінніпег, Канада) провели онлайн-дискусію «Еволюція + Революція Української Вишиванки». Учасники розповіли про історію вишитої со-

рочки, її культурно-символічне значення, регіональні відмінності між вишитими сорочками України, їхню еволюцію тощо.

Американець лемківського походження Василь Джула подарував свою колекцію традиційного вбрання музейному комплексу «Лемківське село», що в Монастириськах на Тернопільщині. У колекції 127 експонатів. Серед них – 11 повних лемківських строїв, а також сорочки, спідниці, фартухи, хустки та очіпки. Представлено як оригінальне вбрання з різних регіонів Лемківщини, так і точні репліки традиційного одягу, пошиті самим колекціонером, який працював костюмером у Голлівуді.

За кордоном

20 травня українці в різних країнах світу відзначили 15-річчя Всесвітнього дня вишиванки. Зі святом українців та друзів України привітав президент Світового Конгресу Українців Павло Грод. Привітання з Днем вишиванки і солідарність з українськими канадцами й народом України також висловив прем'єр-міністр Канади Джастін Трюдо. Саме ж святкування цього року у віртуальному форматі організував Конгрес Українців Канади спільно з Асоціацією «Вишиванка». Тимчасом українська громада Швейцарії провела святкову зустріч у приміщенні посольства України. Під час заходу Надзвичайний та Повноважний посол України в Швейцарській Конфедерації А. Рибченко урочисто вручив президенту Товариства українців у Швейцарії Андрію Лужницькому привітання від президента України В. Зеленського з нагоди 75-річчя заснування об'єднання. Українці Болгарії відзначили День вишиванки, зібравшись біля пам'ятника Т. Шевченку в центральному парку Софії. Традиційні зустрічі українських громад у національному вбранні також відбулися в Німеччині, Бельгії, Данії, Іспанії, Польщі, Словаччині, Молдові тощо. Своєю чергою українська громада Литви за участі представників посольства України та литовської громадськості провела у Вільнюсі святкову ходу у вишиванках. Тимчасом українці Естонії провели тематичний захід у Центрі української культури в Таллінні. В столиці Угорщини організували флешмоб з українськими піснями та вишиванками. А за підтримки українських посольств у Нідерландах, Італії та Латвії провели фотофлешмоби у соціальних мережах. У Посольстві України в Турецькій Республіці відкрилася виставка проєкту *Glow Art Ukraine*, заснованого майстринею української вишивки Т. Протчевою. Представлені вишиті QR-коди дають можливість перейти на інтернет-ресурси, які знайомлять з Україною, її історією, культурою, традиціями та народною творчістю. До того ж українські посольства в Туреччині та Азербайджані, а також Національний Конгрес Українців Молдови долучилися до акції «Народжені у вишиванках» – вишиті сорочки подарували маленьким українцям, народженим у цих країнах. Громадська організація українців у Японії «Краяни» вдев'яте провела День вишиванки в Токіо у рамках світової акції «Вдягни вишиванку і підтримай Україну!». Своєю чергою українська громада Абу-Дабі за підтримки Посольства України в ОАЕ,

муніципалітету Абу-Дабі та муніципалітету району Шахама висадила дерева в парку на острові Яс у передмісті еміратської столиці, адже цьогоріч Всесвітній день вишиванки було присвячено саме екологічним проблемам (зокрема вирубці лісів). У Тунісі учні та вчителі української суботньої школи «Зернятко» організували святковий захід. А українська громада Індії з нагоди свята презентувала відеопроєкт «Таємна магія».

2 травня з нагоди святкування Великодніх свят Генеральне консульство України у Гамбурзі відкрило групову мистецьку виставку «Хай усім буде писанка». До експозиції увійшли роботи мисткинь з української громади Німеччини: Мар'яни Блонської, Інни Василенко, Алли Деркач, Вікторії Клепко, Галини Костяк, Тетяни Чернявської та ін.

Своєю чергою Щецинське відділення Об'єднання українців у Польщі провело конкурс на найкращу писанку, виконану в традиційній українській національній техніці. Захід було дофінансовано з бюджету гміни міста Щецин.

З нагоди 130-річчя української імміграції до Бразилії 28 травня відбувся онлайн-показ документального фільму «Зроблено в Україні – українці в Парані» бразильського кінорежисера українського походження Гуто Пашка. Інформаційними партнерами показу виступили сайти *Diaspora.ua* та «Стожари».

16 травня відбулася віртуальна конференція «Всеканадські освітні онлайн-майстер-класи», організована Національною українською освітньою радою Конгресу Українців Канади у співпраці зі Світовою координаційною виховно-освітньою радою Світового Конгресу Українців. Подія зібрала учасників із 25-ти країн, які поділилися своїм досвідом викладання української мови та культури за кордоном.

А 17 травня українсько-канадська співачка, етномузиколог, музикантка гуртів *Balaklava Blues* і *Lemon Bucket Orchestra* Марічка Марчик презентувала онлайн-архів старовинних українських народних пісень на ресурсі *folk-ukraine.com*. Загалом представлено народну пісенну традицію 14-ти етнографічних регіонів, включно з Кримом. Кожен регіон репрезентовано десятьма жанрами: пісні весняні та зимові, релігійні, побутові, жартівливі тощо. Матеріали транслітеровано латиною з коротким викладом сюжету англійською мовою. Сайт став результатом майже річної роботи Марічки Марчик та цілої команди етномузикологів і фольклористів з України.

Українська діаспора у США долучилася до підтримки українського кіно. Організація *Nova Ukraine* збрала майже 5 тисяч доларів на дослідження теми та творчу розробку фільму «Джеря» української режисерки І. Правило. Стрічка має стати першою українською екранізацією твору І. Нечуя-Левицького «Микола Джеря».

26 травня у Національному музеї «Земля та люди» у Софії пройшов українсько-болгарський літературний вечір, під час якого свої твори представили українська поетеса, письменниця і драматург Анна Багряна та болгарський пи-

сьменник, поет і перекладач Димитр Христов. У заході також взяла участь болгарська піаністка з українським корінням, професорка Жені Захарієва.

Мистецькі заходи

В Україні

За підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (*USAID*) 15–24 травня в Краматорську було проведено V Східноукраїнський літературно-мистецький фестиваль «Кальміус», метою якого є культурна деокупація сходу України. Насичена програма поєднала книжковий ярмарок, численні презентації книг і літературні зустрічі, майстер-класи, концерти та театральні постановки. Захід організував Фонд розвитку громади у партнерстві з Українським ПЕН, ГО «ІСАР Єднання», Управлінням культури і туризму Донецької обласної держадміністрації та Краматорською міською радою.

За кордоном

У рамках розвитку співробітництва між Україною та Туреччиною в сфері культури та мистецтва 4–11 травня у місті Кемер відбувся III Міжнародний фестиваль-конкурс мистецтв «GOLD ART FEST», в якому взяли участь артисти з України, Молдови та Румунії. Захід організувала ГО «Співограй» за сприяння Консульства України в Анталії.

Музика

В Україні

11 травня в Національній опері України відбувся святковий концерт «Gala Italia» з нагоди Дня Об'єднання Італії та 160-річчя утворення Італійської держави. Подію організовано за сприяння Міністерства культури та інформаційної політики України, Міністерства закордонних справ України, Посольства Італії в Україні та Італійського інституту культури в Україні. З вітальним словом до аудиторії звернулися почесні гості заходу: Надзвичайний та Повноважний Посол Італійської Республіки в Україні П'єр Франческо Дзадзо, міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко, президент Національної академії мистецтв України А. Чебикін та італійський диригент Ріккардо Муті (через відеозвернення). Особливе місце в святковій програмі посіла музика Е. Моріконе та М. Скорика. Також лунали твори класиків Дж. Россіні, Дж. Верді, П. Масканьї, Дж. Пуччіні, П. Чайковського. Виконавці – Л. Гревцова, В. Дитюк, О. Крамарєва, симфонічний оркестр і хор Національної опери України. Диригент-постановник – М. Дядюра, хормейстер – Б. Пліш. Автор ідеї та керівник проєкту – Нікола Франко Баллоні (Італія).

21 травня під орудою диригента з українським корінням Теодора Кухара (США) у Львові відбулося урочисте відкриття ювілейного XL Міжнародного фестивалю музичного мистецтва «Віртуози». А 30 травня у співпраці з *Alliance française de Lviv* проведено яскраву фестивальну подію за участі знаної францу-

зької піаністки Кім Барб'є – «Віртуози 40 & Французька весна». У програмі звучала музика А. Скарлатті, В. А. Моцарта, Ф. Шопена, К. Дебюссі та відбулася світова прем'єра твору сучасного французького композитора Брюно Делепелера «Eclaboussures n. 2». Незмінним організатором одного з найдавніших музичних форумів в Україні є Львівська національна філармонія ім. М. Скорика.

До України завітав всесвітньо відомий скрипаль Джошуа Белл (США) й відіграв два аншлагові концерти з українським колективом *New Era Orchestra* під орудою Т. Калініченко. 22 травня музиканти виступили в Одеському національному академічному театрі опери та балету (концерт став передвідкриттям *VII Міжнародного музичного фестивалю Odessa Classics*), а 23 травня – у Національній філармонії України. Приїзду Джошуа Белла передували 5 років переговорів та планувань.

Скрипалька Хавійч Ельдерс (Нідерланди) посіла друге місце, а Михайло Усов (Росія) – третє на II Одеському міжнародному конкурсі скрипалів, який проходив з 7 по 13 травня. Фінал змагань відбувся в Одеській обласній філармонії у супроводі Національного одеського філармонічного оркестру під керівництвом Хобарта Ерла (США). Конкурсантів оцінювали: В. Соколов, О. Семененко, А. Мурза (Україна), Андрій Белов, Діана Тищенко (Україна – Німеччина), Хобарт Ерл (США), Давид Вонг (Китай), Алісса Маргуліс (Німеччина), Данило Австрія (Росія – Німеччина).

Музиканти оркестру Військово-повітряних сил США у Європі в онлайн-форматі долучилися до XI Міжнародного фестивалю інструментальної музики «Сонячні кларнети», який відбувся 7 травня у Житомирі. Оркестранти увійшли до складу журі фестивального конкурсу, провели майстер-клас вихованцям Житомирського коледжу культури і мистецтв ім. І. Огієнка, поспілкувалися з учасниками фестивалю, а у фіналі виконали твір Дж. Гершвіна «Фантастичний ритм» разом із найкращими конкурсантами.

За кордоном

Український гурт «Go_A» з піснею «Шум» посів 5-те місце на LXV Міжнародному пісенному конкурсі «Євробачення», який цього року з 18 по 22 травня приймав Роттердам (Нідерланди). При цьому за результатами глядацького голосування група посіла 2-ге місце. Українці Нідерландів активно підтримували гурт «Go_A», зокрема ансамбль пісні й танцю «Русалка» (м. Хенгело) і вокальний ансамбль «Червоні Корали» (м. Гаага) записали свої кавери на пісню «Шум». При цьому останній колектив презентував свою версію веснянки на щорічному нідерландському хоровому фестивалі, який цього року було присвячено Євробаченню. Щодо гурту «Go_A», то вже до кінця травня пісня «Шум» очолила глобальний рейтинг трендів стрімінгового сервісу *Spotify* (головний офіс у Стокгольмі, Швеція) та стала першим україномовним треком, який потрапив до глобального чарту *Billboard Global 200 excl US* від журналу *Billboard* (США).

Співачка Лилу 45 (сценічне ім'я Л. Білоусової) стала першою українською артисткою, яка потрапила до програми підтримки перспективних виконавців від *Apple Music* (штаб-квартира у м. Купертіно, США). У рамках програми Лилу 45 отримає промо на платформі на місяць: окрему сторінку на головній сторінці сервісу, банери, плейлисти.

Хореографічне мистецтво

В Україні

Народний артист Республіки Молдова Андрій Литвинов (з 2019 року є головним балетмейстером Дніпровського академічного театру опери та балету) увійшов до складу журі I Міжнародного фестивалю-конкурсу танцю «Гран-прі Світлани Коливанової», який 20–23 травня проходив у Харкові. Організатором заходу виступила ГО «Барвіста країна» за підтримки Департаменту культури Харківської міської ради та Харківського національного академічного театру опери та балету ім. М. Лисенка.

Театр

В Україні

Одеський національний академічний театр опери та балету став членом провідної європейської організації *Opera Europa*, яка нині об'єднує 215 оперних театрів та фестивалів із 43-х країн. Членство відкриває нові можливості для одеської опери: співпрацю з відомими режисерами, диригентами та солістами, участь у міжнародних фестивалях тощо. А 20 травня Одеський національний академічний театр опери та балету під час офіційного візиту до міста відвідали Надзвичайний та Повноважний Посол Італійської Республіки в Україні П'єр Франческо Дзадзо та директор Італійського інституту культури в Україні Едоардо Крісафуллі. Гості обговорили з керівництвом закладу питання майбутньої співпраці та здійснили оглядову екскурсію театром.

У рамках театральної програми *Фестивалю сучасного мистецтва StartUp ГОГОЛЬFEST 2021* у Маріуполі було представлено одразу три міжнародні проекти. 28 травня за підтримки Посольства Швейцарії в Україні акторка Ельза Кувер (*Elsa Couvreur*) презентувала свою моновиставу «The Sensemaker». 29 травня актори з маріупольського театру «Театроманія» та їхні берлінські колеги з *ogalala kreuzberg* наживо провели прем'єрний показ перформативного скетчу «Маріупольська рапсодія» у постановці Крістін Діссман (Німеччина). А 30 травня відбулася презентація перформансу «R u there? We r here.../Ви там? Ми тут...», створеного у співпраці британської режисерки Джозі Дейл-Джонс і театру «Театроманія». Проект втілено у рамках програми театральних резиденцій *Taking The Stage 2.0*, що реалізується Британською Радою в Україні у кооперації з міждисциплінарним фестивалем сучасного мистецтва *ГОГОЛЬFEST*. Також під час форуму відбулася зустріч драматурга Мюнхенського камерного театру Мартіна Вальдес-Штаубера із засновником Центру сучасного мистецтва ДАХ

та фестивалю *ГОГОЛЬFEST* В. Троїцьким і куратором театральної програми форуму А. Палатним щодо довгострокових мистецьких партнерських відносин та спільних проєктів.

За кордоном

22–23 травня у місті Торунь (Польща) під час Міжнародного фестивалю «Контакт» відбувся Форум нової української драми. На заході було представлено перформативні читання трьох драм сучасних українських авторів у інтерпретації молодих польських режисерів: «Героям слава» П. Ар'є від режисерки Памели Леончик; «Полярники» М. Вакули від Йоанни Грабовецької; «Крізь шкіру» Н. Блок у постановці Міхала Курковського. Складовою форуму також стала дискусія про українську драму в Польщі. Подію реалізовано в рамках довгострокової програми підтримки перекладу, промоції та постановок сучасної української драми та сценічних адаптацій сучасної української прози у країнах Європи – *Transmission: drama on the move* від Українського інституту.

На запрошення Люсі Берелович – директорки та режисерки театру *Le Préau* у місті Вір (Франція) – фрік-кабаре *Dakh Daughters* долучилося до роботи над новою виставою театру за п'єсою «Гірські велетні» Л. Піранделло. Резиденція відбулася на початку травня. Митці вже мають досвід вдалої співпраці – проєкт «Антигона», який гастролював Францією та Україною з 2015 по 2020 роки. Нову постановку також планують презентувати у двох країнах.

Кіно

В Україні

За ініціативи та підтримки Посольства США в Україні 13–19 травня у столичному кінотеатрі «Жовтень» відбувся XI Фестиваль американського кіно «Незалежність». Частина стрічок була доступна онлайн на території всієї України. До фестивальної програми увійшло 10 художніх і 9 документальних фільмів, серед яких номінанти та лауреати премій «Оскар» та «Золотий глобус», кінофорумів у Каннах, «Санденс» і «Берлінале». Це, зокрема, «Звук металу» Даріуса Мардера, «Мінарі» Лі Ісаака Чанга, «Глорії» Джулі Теймор, «Мейнстрим» Джії Копполи (наймолодшої режисерки зі знаної родини кіномитців) тощо. Спеціальна подія форуму – ретроспектива Девіда Лінча, присвячена 75-річчю режисера та 25-й річниці виходу його культової кінокартини «Малголланд драйв». Також проведено традиційні покази короткометражок, створених українськими кінематографістами у межах лабораторії з кіновиробництва для молодих митців *IndieLab* (започаткована 2013 року за підтримки Посольства США в Україні).

13 травня в шести містах України – Києві, Львові, Харкові, Дніпрі, Херсоні та Одесі – пройшла Ніч кіно Ізраїлю. Захід ініційовано Посольством Держави Ізраїль в Україні до 73-ї річниці незалежності країни та 30-річчя встановлення дипломатичних відносин між Україною та Ізраїлем. Глядачі мали

змогу ознайомитися із сучасними ізраїльськими стрічками: «Абулеле» Йонатана Геви; «Візит оркестру» Ерана Коліріна; «Мотивації нуль» Талії Лаві.

Стрічки з Франції, Австрії та Угорщини було представлено на VIII Міжнародному фестивалі історичного кіно «Поza часом», який 18–20 травня проходив у Національному історико-архітектурному музеї «Київська фортеця».

6 травня відбулася онлайн-прем'єра документального фільму С. Гусаревич «Один день з життя кандидатики», створеного за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» (Україна – США) та фундації *Direct Help Foundation* (США).

15 травня у Києві стартувала українська частина зйомок міжнародного гостросюжетного серіалу «Зломовчання» режисера Далібора Матаніча. Проект є шестисерійною екранізацією роману «Виборче мовчання», що входить до трилогії романів-бестселерів «Слов'янська трилогія» хорватського письменника Драго Хедла та піднімає тему сексуального рабства. Створенням картини займається кінокомпанія *Star Media* у партнерстві з хорватською компанією *Drugi plan*, німецьким дистрибутором *Beta Film* та українською онлайн-платформою *oll.tv*. У головних ролях – Горан Богдан, Дарко Мілас (Хорватія) і К. Мішина (Україна). Прем'єра серіалу запланована на кінець 2021 року.

За кордоном

Режисерка Т. Ходаківська стала членкинею Європейської кіноакадемії. Тож нині ця організація налічує 56 представників української кіноіндустрії.

Українське кіно було високо оцінено на міжнародних кінофорумах. Стрічка К. Горностаї «Стоп-Земля», створена за підтримки Держкіно України, здобула «Кришталевого ведмедя» як найкращий повнометражний фільм у конкурсі *Generation 14plus* у рамках Молодіжного форуму LXXI Берлінського міжнародного кінофестивалю (Німеччина). Це одна із найвагоміших нагород фестивалю, та є першою для українського фільму в цій категорії. Ця ж кінокартина була представлена у програмі ювілейного 50-го фестивалю *New Directors/New Films*, організаторами якого виступають культовий музей сучасного мистецтва *MoMA* та нью-йоркський кінотеатр *Film at Lincoln Center* (28 квітня – 8 травня, США). Драма З. Буадзе «Мати Апостолів» завоювала три нагороди на X Нью-Йоркському міжнародному кінофестивалі (*IFFNY*, 21–24 травня, США) – за «Найкращий повнометражний фільм», «Найкращу жіночу роль» (Н. Половинка) та «Найкращий сценарій» (Р. Макеєнкова та З. Буадзе). Тимчасом документальна стрічка А. Горлової «Цей дощ ніколи не скінчиться» (Україна – Латвія – Німеччина – Катар) взяла участь у кінофестивалі *True/False Film Fest*, який цього року відбувся у Колумбії (5–9 травня, штат Міссурі, США). Цю ж роботу А. Горлової визнано найкращим фільмом правозахисної тематики на XXIII Міжнародному фестивалі документального кіно про права людини «Один світ» (10–28 травня, Чехія). Одразу два українські фільми отримали на-

городи на *Міжнародному кінофестивалі документального кіно IDFF Artdocfest / Riga 2020/2021* (28 квітня – 3 травня, Латвія): стрічка І. Цілик «Земля блакитна, ніби апельсин» (Україна – Литва) – спеціальний приз журі, а документальний трилер Д. Громова та А. Ангелова «Байконур. Вторгнення» – особливу згадку журі. У Торонто в рамках конкурсної програми одного із п'яти найвпливовіших міжнародних фестивалів документального кіно – *Hot Docs Canadian International Documentary Festival* (29 квітня – 9 травня, Канада) – відбулася міжнародна прем'єра стрічки А. Лисецького «Земля Івана». Картина розповідає про життя українського митця та останнього представника поліського народно-живопису І. Приходька. Фільм М. Кострова «Пекельна хоругва, або Різдво козацьке» представив Україну на ювілейному фестивалі *XXX European Film Festival* в Сінгапурі (6–23 травня). Фестиваль щороку демонструє добірку європейських фільмів, які мали успіх у країні походження і є представниками спільної культурної спадщини Європи. А з 7 травня драма В. Васяновича «Атлантида» доступна на міжнародному стрімінговому сервісі *MUBI*, який спеціалізується на авторському фестивальному кіно. Фільм увійшов до серії *MUBI Releases* – добірки найбільш оригінальних та захопливих фільмів із програм міжнародних кінофестивалів, особисто обраних кураторами платформи.

Гетеборзький кінофестиваль (Швеція) започаткував фонд *Göteborg Film Fund*, який має на меті підтримати кінопроекти та проекти серіалів з України, Бразилії, Судану та курдських кінорежисерів в Ірані, Іраку, Сирії та Туреччині. Ініціатива спрямована на зміцнення кіноіндустрії, сприяння урізноманітненню культури й медіа і на підтримку креативної свободи та свободи слова. Допомога надаватиметься проектам на етапі розробки та на етапі монтажно-тонувального періоду, проектам з інноваційної дистрибуції повнометражних фільмів (ігрових, документальних, анімаційних), а також серіалам високого художнього рівня, що підтримують демократичної цінності. Загалом на підтримку в 2021 році фонд виділить 4 млн шведських крон (приблизно 400 тис. євро).

Авторська соціальна драма Марини Ер Горбач «Клондайк», що створюється за підтримки Держкіно України, отримала підтримку Міністерства культури і туризму Туреччини. Турецькі експерти високо оцінили проєкт, який, на їхню думку, поєднує актуальну тему та художній стиль і має всі шанси для міжнародної дистрибуції. Торік проєкт переміг у конкурсі платформи *12 Punto*, що забезпечило стрічці телевізійний ефір найбільшого турецького мовника.

Візуальні мистецтва

В Україні

21–23 травня під гаслом «Ламаючи стіну» тривав *VII Міжнародний фестиваль сучасної фотографії Odesa Photo Days*. До складу міжнародного журі форуму увійшли: Трейсі Маршалл (Велика Британія), Пол ді Феліче (Люксембург), Верена Каспар-Ейзерт (Австрія) і Андрій Лянкевич (Білорусь). Учасниками головної цьогорічної експозиції «Хто поруч з тобою?» стали: Катаржина і

Маріанна Васовські (Польща – Мексика); Глорія Оярзабал (Іспанія); Мілан Гієс (Нідерланди); Борис Лодер (Люксембург); Тамара Екхардт (Німеччина); Ян Юрчак, Марта Згерська і Матеуш Сарелло (Польща); Кирило Головченко (Україна – Німеччина); О. Субач і П. Дорогий (Україна). Роботи авторів демонструвалися в Музеї сучасного мистецтва Одеси. Спільно з міжнародними партнерами також було проведено низку спеціальних подій: фотопоказ жіночої фотографії з України та Великої Британії у рамках проекту *UA/UK Moving Image*, який підтримує Європейський Союз за програмою «Дім Європи»; виставка сучасної литовської фотографії під кураторством Даріуса Вайчекаускаса – «Lost Time», яка експонувалася за підтримки Посольства Литовської Республіки в Україні; показ німецької фотографії, організований разом із «Баварським домом, Одеса» та за підтримки Гете-Інституту в Україні (представлено роботи фіналістів конкурсів *LUMIX Festival for Young Visual Journalism* і *German Youth Photo Award*, а також підбірку серій німецьких авторів, які рефлексують на тему пандемії, від «Galerie Lichtblick»).

6–20 травня у Києві, в Музеї-майстерні І. Кавалерідзе, проходила виставка робіт переможців *Міжнародного художнього фестивалю МАЛЮЙ.UA*, до якої увійшли твори художників і скульпторів 5–25-ти років з 8-ми країн: Канади, США, Чорногорії, Сербії, Боснії і Герцеговини, Вірменії, Молдови та України. Конкурсні роботи оцінювало журі у складі директора Музею-майстерні І. Кавалерідзе О. Юніна (очолив журі); народного художника України І. Марчука; директорки Музею Тараса Шевченка в Торонто Людмили Погорелової (Канада); кураторки міжнародних проєктів Анастасії Сірооченко (США); скульптора Федеріко Арнауда (Уругвай); скульптора і концептуального живописця Карлоса Гарсії Лаоса (Іспанія); скульптора Оліверо Райнальдї, художника Джованні Марко Сассу та куратора артпроєктів Джузеппе Меле (Італія); скульптора Барта Ванстенкінсте (Бельгія); директорки Національного музею Чорногорії Анастасії Миранович, митців Мірко Драговича, Дарко Дрлевича і Лани Бокан (Чорногорія); художника-графіка Тамаза Аваліані (Грузія); художниці Надії Пашкевич (Білорусь); голови Союзу художників Вірменії Сурена Сафаряна тощо. *Міжнародний художній фестиваль МАЛЮЙ.UA* організовано Асоціацією з розвитку міжнародних відносин *ADRUM* та промоушн і продакшн компанією *STUDIORAR* під патронатом Міністерства культури та інформаційної політики України задля розвитку культурної дипломатії між Україною та іншими народами, створення і зміцнення зв'язків між поколіннями різних країн.

Із 3-го травня по 6-те червня в Мистецькому арсеналі діяла виставка сучасного білоруського мистецтва «Кожны дзень. Мистецтво. Солідарність. Спротив» (у онлайн-форматі захід відкрився 25 березня). Проєкт є зрізом актуального мистецтва, яке досліджує та розповідає історії солідарності, самоорганізації, спротиву та мрій про краще майбутнє Білорусі. Представлено роботи понад 80-ти митців.

27 травня до Дня Києва у Муніципальній галереї мистецтв ім. П. Загребельного італійський фотограф Енцо Делль'Аква презентував свою мультимедійну виставку «Kyiv review». Відкриття заходу трансливалося у прямому ефірі за участі представників муніципалітету Мілану та української діаспори, які ініціювали цей захід. Підтримку проєкту надали Генеральне консульство України в Мілані, Управління туризму та промоцій КМДА та культурна асоціація «Україна плюс» (Мілан). Кураторка виставки – Корінна Сегре. З авторськими роботами можна було ознайомитися до 17 червня.

25 травня в Дніпропетровському художньому музеї відкрилася фотовиставка Соріна Онішора «Румунія. Місця. Люди», ініційована Почесним консульством Румунії в м. Дніпро у рамках розвитку двосторонніх культурних відносин між Румунією та Україною. Виставка діяла до 6-го червня.

28 травня у внутрішньому дворіку Генерального консульства Словаччини в Ужгороді з ініціативи генерального консула Павола Паніса відкрилася персональна виставка живописних робіт закарпатського художника Ф. Ерфана.

За кордоном

За сприяння Посольства України в Естонії 3–9 травня у Таллінні, в Галереї дизайну й архітектури, діяла виставка робіт українських художників Н. та Д. Добровольських. У експозиції представлено живопис та художні вироби з шовку.

Музеї. Охорона культурної спадщини В Україні

17 травня у режимі прямої трансляції Київ – Берлін було підписано угоду між Національним музеєм Революції Гідності та німецьким архітектурним бюро «Kleihues + Kleihues» про передачу музею авторських немайнових прав на реалізацію архітектурного проєкту – будівництво Національного музею Революції Гідності на алеї Героїв Небесної Сотні у Києві. Подія відбулася за участі міністра культури та інформаційної політики України О. Ткаченка, генерального директора Національного музею Революції Гідності І. Пошивайла, першого заступника голови Українського інституту національної пам'яті М. Ярмистого, авторів проєкту Яна Кляйгуса та Йоганнеса Кресснера. Музей планують спорудити до 2026 року. Проєктом передбачено такі основні складові: місце національних комеморативних заходів, постійна експозиція, простір для тимчасових виставок, дитячий музей, фондосховище та кіноконцертна зала-лекторій, дослідницький центр, медіатека, Дім свободи.

18 травня в Національному музеї Голодомору-геноциду відбулася презентація мистецької виставки «Never Forget. Не забувати ніколи» італійського митця Сабатіно Шіи. Автор передає тему колективізації, розкуркулення, Голодомору й існування людини у тоталітарному суспільстві, вдаючись до казкових образів. У 2018 році перші п'ять робіт художника увійшли до колекції музею. А

завдяки підтримці Генерального консула України в Неаполі М. Коваленка цього річ колекцію поповнили ще 16 картин. Загалом Сабатіно Шіа планує присвятити темі Голодому цикл із 50-ти полотен і роман.

Національний музей Голодомору-геноциду та Центр досліджень визвольного руху взяли участь у підготовці онлайн-виставки «Століття мучеників», яку створила Платформа європейської пам'яті та сумління. Проект розповідає про християн, які стали жертвами тоталітарних режимів ХХ століття. Українські інституції підготували розповіді про митрополита УАПЦ В. Липківського та греко-католицького священника О. Ковча.

За сприяння Музею і бібліотеки рукописів Хілл, що працює при Університеті Абатства Сент-Джон (США), в Музеї книги та друкарства в Острозі оцифровують рукописи (проект триває з листопада 2020 р.). Наразі створено цифрові копії приблизно п'ятдесяти рукописів. Загалом колекція музею налічує майже півтори тисячі стародруків XVI–XVIII ст. та приблизно 150 рукописів XVI–XXI ст. Оцифровані копії оприлюднять на сайті американської бібліотеки.

За кордоном

У низці музеїв та знакових місць світу екскурсійні маршрути стали доступні українською мовою. Зокрема в рамках ініціативи першої леді України О. Зеленської з поширення української мови у світі 6 травня відбувся запуск україномовного аудіогіда в Музеї Сергія Параджанова у Республіці Вірменія, а 31 травня – в Музейно-меморіальному комплексі жертв політичних репресій і тоталітаризму «АЛЖИР» у Республіці Казахстан. А в Будапешті з ініціативи членкині Товариства української культури в Угорщині Уляни Княгининецької офіційно запроваджено два україномовні аудіогіди в найдовших печерах країни – Палвелді і Семлегеді.

Креативні індустрії

В Україні

25 травня Національне бюро програми ЄС «Креативна Європа» в Україні та Український культурний фонд у змішаному форматі провели IV Міжнародний ярмарок грантів у сфері культури. Усі охочі мали можливість долучитися до заходу онлайн, щоб дізнатися про актуальні грантові можливості для українських митців та організацій, про європейські можливості для вітчизняного креативного сектору (на прикладі програм «Креативна Європа», «Горизонт Європа» та «Еразмус+»), а також поглибити свої знання у проектному менеджменті на офлайн-інтенсиві.

15–16 травня в Центрі сучасної культури у Дніпрі відбувся фестиваль креативності та підприємництва *House of Europe Festival*, який став фінальною подією двомісячної резиденції мобільного павільйону «Дому Європи» у місті. Тема заходу – «Як креативні індустрії змінюють постіндустріальні міста». У програмі було організовано лекції і консультації від експертів з ЄС та України,

воркшопи, знайомства зі стартапами, кінопокази та концерти просто неба. Спікерами форуму виступили: засновниця та артдиректорка міжнародної мистецької платформи *Cryptic* Кеті Бойд (Велика Британія); засновник лабораторії соціального дизайну *Studio Roosegaarde* Даан Розегаарде (Нідерланди); президентка мережі європейських культурних центрів *Trans Europe Halles* Ірена Болюнчич Грачін (Хорватія); керівниця фестивалю *Ars Electronica* Крістл Баур (Австрія); музикант Гвідо Мебіус (Німеччина); архітектор Осаму Окамура (Чехія); урбаніст Куба Снопек (Польща) та ін.

Література

За кордоном

Перекладачі збірки оповідань О. Забужко «Your Ad Could Go Here» (вид-во «Amazon Crossing», 2020) – Н. Мюррей, Г. Гринь, А. Мельничук, М. Царинник та М. Горбань – отримали премію Американської асоціації з українознавчих студій (AAUS, США) за найкращий переклад з української мови на англійську. Тимчасом почесною відзнакою в номінації «Найкращий переклад» нагороджено М. Ревакович за переклад вибраних віршів М. Воробйова «Mountain and Flower» (вид-во «Lost Horse Press», 2020). Також AAUS вручила премію за найкращу книжку – її отримала О. Палько з працею «Making Ukraine Soviet: Literature and Cultural Politics under Lenin and Stalin» (вид-во «Bloomsbury Academic», 2020). Почесну відзнаку у цій номінації здобув В. Солонарі за книжку «A Satellite Empire: Romanian Rule in Southwestern Ukraine, 1941–1944» (вид-во «Cornell University Press», 2019). AAUS – неприбуткова освітня організація, заснована 1989 року для поширення знань про Україну та популяризації українознавчих студій.

Український стартап «АБУК» потрапив до короткого списку відзнаки Лондонського книжкового ярмарку *International Excellence Awards 2021* (Велика Британія) в номінації «Аудіокнижкове видавництво року».

29 травня у рамках літературної програми «Leipzig liest extra» Лейпцизького книжкового ярмарку 2021 у віртуальному форматі було проведено презентацію німецько-української антології «Пауль Целан 100» за участі Є. Лопати (модератор), С. Жадана, Т. Малярчук і Клауса Райхерта. Захід організувала Міжнародна літературна корпорація *MERIDIAN CZERNOWITZ* у межах проекту «Літературні дні Пауля Целана 2020 (читання та дискусії в Україні й Німеччині)», що реалізується за підтримки Федерального культурного фонду Німеччини в кооперації зі штутгартською спілкою *Ukrainisches Atelier für Kultur und Sport e.V.*

25 травня Посольство України в Кувейті у співпраці з Українським інститутом книги вперше провело онлайн-конференцію «Українська література виходить на книжковий ринок Кувейту», щоб посприяти встановленню прямих контактів між українськими видавцями та лідерами кувейтського книжкового

ринку. Захід об'єднав понад 50 представників книговидавничої сфери обох країн – письменників, перекладачів і видавців.

У Великій Британії вийшов друком переклад книги «Всесвіт за колючим дротом. Спогади й роздуми дисидента» М. Мариновича з передмовою Тімоті Снайдера (вид-во «Boydell & Brewer Ltd», перекладач – З. Хаюк). У Польщі в перекладі Б. Задури побачив світ роман В. Махна «Вічний календар» (вид-во «Państwowy Instytut Wydawniczy»). А в Чехії у видавництві «Větrné mlýny» яке спеціалізується на перекладній літературі ХХ–ХХІ ст., опубліковано роман А. Дністрового «Б-52» (перекладач – П. Каліна).

Релігія

В Україні

6 травня під час свого робочого візиту до України державний секретар США Ентоні Блінкен зустрівся з Предстоятелем Православної церкви України митрополитом Епіфанієм. Зустріч розпочалася з церемонії вшанування загиблих українських героїв та покладання квітів до Стіни пам'яті. Потім глава американської дипломатії відвідав кафедральний Свято-Михайлівський собор. Особливу увагу під час зустрічі було приділено питанню становлення ПЦУ, важливості усунення штучних перешкод для вільного визначення релігійними громадами своєї приналежності. Митрополит Епіфаній висловив вдячність американській стороні за тверду підтримку України в контексті протидії зовнішнім викликам, яким продовжує протистояти наша держава, а також у питаннях захисту свободи совісті на окупованих Росією територіях – у Криму і на Донбасі.

А 21 травня у Києві відбулася зустріч Глави Української греко-католицької церкви Блаженнішого Святослава з американським політиком, почесним президентом Асоціації американських конгресменів Джимом Слеттері. Сторони обговорили стан міжконфесійного діалогу в Україні та питання духовно-морального змісту: збереження традиційних сімейних цінностей, захист людського життя, мирне співжиття між народами в дусі взаємної поваги тощо.

27 травня з ініціативи Української асоціації релігієзнавців проведено першу експертну зустріч учасників проєкту «Релігійні меншини України та державно-конфесійні відносини», що реалізується за підтримки «Фонду прав людини» Посольства Нідерландів в Україні. Проєкт має на меті не лише представлення релігійних меншин та поширення інформації про них, але й донесення їхніх потреб до влади та створення сприятливого поля для міжконфесійного рівноправ'я в Україні.

За кордоном

12 травня оприлюднено доповідь Державного департаменту США про свободу релігії у світі за 2020 рік, в якій приділено значну увагу стану релігійної свободи на окупованій Росією території України. У документі, зокрема, мовиться, що Уряд США засуджує триваючі залякування християнських та мусу-

льманських релігійних груп російською окупаційною владою в Криму та привертає міжнародну увагу до релігійних зловживань, скоєних російськими силами. Також у звіті зазначається, що в підконтрольних Росії районах Донецької та Луганської областей де-факто «влада» продовжує чинити тиск на релігійні групи та меншини, не схвалені Москвою (такі як «Свідки Єгови», ПЦУ, незалежна мусульманська громада «Хізб ут-Тахрір»).

Благодійність

В Україні

Громадянин Швеції, доктор медицини і філософії, почесний професор Сальгренської медичної академії Гетеборзького університету Торе Хальстром передав у дар Україні картину «Свята Варвара» невідомого майстра XVIII ст. (ймовірно, іспанського). До цього професора спонукало те, що мощі святої зберігаються в Києві, у соборі Святого Володимира. Наприкінці травня картина прибула до нашої країни. Передачу картини організувало Міністерство культури та інформаційної політики України у співпраці з Міністерством закордонних справ України та Посольством України в Королівстві Швеція. Пам'ятка увійде до складу державної частини Музейного фонду України і буде занесена до фондів одного з найкращих зібрань європейського живопису в Україні – Національного музею мистецтв ім. Б. та В. Ханенків. 15 червня полотно було урочисто представлено в самому музеї.

Побратимство

В Україні

27 травня у стінах Укрінформу відкрито фотовиставку «Міста-побратими Київ – Лейпциг», присвячену 60-річчю встановлення партнерських відносин між містами. Архівні фото ілюструють головні напрями співпраці між Києвом та Лейпцигом. Організатори заходу – ГО «Лейпцизький Дім» та *Deutsches Haus KYIV* / Центр німецької культури «Відерштраль».

Воркшопи

В Україні

Чеські та грузинські експерти поділилися своїм досвідом роботи з цифровими інструментами для проєктів, пов'язаних з історією та пам'яттю про минуле, у рамках проєкту «Репресоване мистецтво. Національна культура очима КТБ/StB: Україна, Чехія, Грузія», який реалізує Центр досліджень визвольного руху з партнерами за підтримки Європейського Союзу за програмою «Дім Європи». Зокрема 27 квітня у співпраці з організацією *Gulag.cz* (Чехія) проведено онлайн-воркшоп «Історія та пам'ять у цифрову добу: чеський досвід», а 25 травня разом із організацією *Soviet Past Research Laboratory* (Грузія) – онлайн-воркшоп «Історія та пам'ять у цифрову добу: грузинський досвід».

Культура і мистецтво для людей з інвалідністю В Україні

28 травня у Скадовську вдруге відбувся фестиваль кращих інклюзивних практик «Україна без кордонів», який проводить Херсонська обласна організація підтримки дітей з синдромом Дауна та їхніх сімей «Сонячні діти Херсонщини» за сприяння Херсонської обласної державної адміністрації та за фінансової підтримки проєкту «Зміцнення міжсекторальної співпраці для соціальної згуртованості», що співфінансується Європейським Союзом та Британською Радою в Україні. У рамках фестивалю відбулося нагородження фіналістів і переможців конкурсу «Кращі інклюзивні практики України 2021».

Матеріал підготувала

Г. М. Іванченко
завідувачка сектору ДЗК
відділу НАУІ Інформцентру
з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,32. Б/т. Зам. 55. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12